T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/751
KARAR NO : 2021/664
KARAR TR : 27/12/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B.C.
Vekili : Av. S. N.Y.
Davalılar : 1-Malatya Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. V. D.
2-E. İmar İnşaat Tic.ltd.Şti.(Adli Yargıda)
Vekili : Av. M.B.
İhbar Olunan : Malatya Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
Vekili : Av.Y.A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dilekçesinde; 19/08/2018 tarihinde müvekkilinin sevk ve idaresinde bulunan 44... 135 plaka sayılı araçla seyir halinde iken, Battalgazi İlçesi eski Malatya istikametinden çevre yolu istikametine Selçuklu Mahallesi köprü ağzı caddesi üzerinde Malatya Büyükşehir Belediyesinin yol çalışmaları nedeniyle hiçbir trafik işareti ve levha konulmaksızın rögar kapağının yüksek tutulması sonucu, aracın altının rögar kapağına çarpması neticesinde maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini; yapılan tespit ve bilirkişi raporuna göre araçta toplam 17.614,38 TL hasar oluştuğunu, hava yastığı açıldığından ötürü aracın4.000 TL'lik değer kaybına uğradığını; bu zararın ödenmesi konusunda Malatya Büyükşehir Belediye Başkanlığına yapılan başvuruya karşılık, sorumluların MASKİ Genel Müdürlüğü ile yol yapım işini üstlenen E.İmar ve İnşaat ve Ticaret Limited Şirketinin gösterildiğini, bu kuruluşlara yapılan başvurudan da sonuç alınamadığını ifade ederek; fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak üzere, trafik kazası sonucu oluşan zarara karşılık toplam 22.214,38 TL.nin, kaza tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/01/2020 tarihli ve E.2019/23, K.2020/53 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek; davalı Malatya Büyükşehir Belediyesi aleyhine açılan tazminat davasının kabulüne, davalı E. İmar Şirketi aleyhine açılan alacak davasının reddine karar vermiş;istinaf yoluna başvurulması üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesi 15/06/2020 tarihli ve E.2020/773, K.2020/699 sayılı kararı ile, hizmet kusuruna dayanan davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, istinaf başvurusunun kabulü ile, Asliye Hukuk Mahkemesi kararının HMK'nın 353/I-a,4 maddeleri uyarınca kaldırılmasına, dosyanın davanın yeniden görülmesi için mahalline iadesine kesin olarak karar vermiştir.

3. **Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 12/02/2021 tarihli ve E.2020/157, K.2021/50 sayılı kararı ile,** davada Mahkemelerinin yargı yolu bakımından görevsizliğine, İdari Yargının görevli ve yetkili olduğuna karar vermiş ve bu karar kesinleşmişti. Kararın ilgili kısımı şöyledir:

> *"Buna göre; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu gereğince; belediye görev ve yetkileri dahilinde kapsamında; Malatya Büyükşehir Belediyesi'nin MASKİ iş birliği ile yol üzerinde yapılan çalışmalarda gerekli olan trafik, işaret ve levhalarını gece durumunu gözönünde bulundurularak görünürlüğü artırıcı parlayıcı ışıklı veya çakar lambaların konulmadığı, meydana gelen bu kazanın oluşumunda tamamen ve % 100 kusurlu olduğu anlaşılmakla; davacı tarafından davalı Malatya Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı aleyhine açılan alacak davasının kabulüne; yine davacı tarafından Esenlik İmar Şirketi aleyhine açılan alacak davasının reddine karar verildiği, mahkememizce verilen 30/01/2020 tarih ve 2019/23 Esas 2020/53 sayılı kararın Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesinin 15/06/2020 tarih ve 2020/773 esas 2020/699 karar sayılı ilamıyla hükmün kaldırılmasına karar verilerek dosyanın mahkememize iade edildiği ve iş bu esasa kaydedilerek yargılamaya devam olunduğu görülmüştür.*
>
> *Kaldırma kararı doğrultusunda dosyanın uyuşmazlık mahkemesine gönderildiği, Uyuşmazlık*

Mahkemesinin 28/09/2020 tarih 2020/474 Esas 2020/570 Karar sayılı kararı ile başvurunun reddine dair karar verildiği görülmüştür.

Yapılan yargılama neticesinde; kaldırma kararı doğrultusunda yargı yolu bakımından görevsizlik kararı vermek gerekmiştir."

4. Davacı vekili bu kez aynı istemle, yalnızca Malatya Büyükşehir Belediye Başkanlığına karşı,idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5 . **Malatya 1. İdare Mahkemesi 21/10/2021 tarihli ve E.2021/955 sayılı kararı ile,**2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1., 2., 10. ve 110. maddesi hükmüne, ayrıca2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin, anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmeyerek iptal istemini oy birliğiyle reddettiği 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verdikten sonra; davanın adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Mahkemelerin görev ve yetkilerinin kanunla düzenleneceği Anayasa'nın 147. maddesinde düzenleme altına alınmıştır. İdari Yargılama Hukuku bakımından görev konusu kamu düzeninden olduğu, dava konusu olayda idarenin yol yapım çalışması esnasında can ve mal güvenliğine ilişkin önlemleri almadığı, gereken uyarı levhası veya trafik işaretlerini bulundurmadığından bahisle dava konusu zararın oluştuğu iddia edildiği görülmektedir.

Bu itibarla, yukarıda anılan mevzuat düzenlemeleri ve Anayasa Mahkemesi kararı birlikte değerlendirildiğinde, davalı idarenin yol yapım çalışması sırasında gerekli önlemleri almaması nedeniyle oluşan zararın tazmini istemiyle açılan dava bakımından Mahkememizin görevli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 28.09.2015 gün ve E:2015/670, K:2015/671 sayılı kararı ile Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 29.12.2014 gün ve E:2014/1043, K:2014/1095 sayılı kararında yol çalışmaları esnasında uyarı levhalarının konulmaması nedeniyle oluşan zararın tahsili istemiyle açılan davalarda adli yargının görevli olduğu açıkça ortaya konmuştur."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

7. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

8. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

9. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

10. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararları

11. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/12/2021 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, karayolunda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle oluştuğu ileri sürülen maddi zararların, davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

15. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

16. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

17. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle

açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Malatya 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/02/2021 tarihli ve E.2020/157, K.2021/50sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,
B.Malatya 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/02/2021 tarihli ve E.2020/157, K.2021/50 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/12/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 27/12/2021

ÜYE
Ahmet ARSLAN